

OIC/SMIIC 50- 1 : 2022

คู่มือการผลิตยาฮาลาล ตามมาตรฐาน

OIC/SMIIC 50-1 : 2022

เภสัชภัณฑ์ฮาลาล – ส่วนที่ 1 – ข้อกำหนดทั่วไป

แนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบการ : การผลิตยาฮาลาลตามมาตรฐาน OIC/SMIIC 50-1:2022

คู่มือนี้สรุปข้อกำหนดทั่วไปสำหรับการผลิตยาฮาลาลตามมาตรฐาน OIC/SMIIC 50-1:2022 ซึ่งจัดทำขึ้นโดยสถาบันมาตรฐานและมาตรวิทยาสำหรับประเทศอิสลาม (SMIIC) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ผู้ผลิตและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (หน่วยงานฮาลาลที่มีอำนาจ) มั่นใจว่าสถานะฮาลาลของผลิตภัณฑ์ยาจะถูกรักษาไว้ตลอดห่วงโซ่การผลิต และสร้างความเชื่อมั่นให้กับชาวมุสลิม

มาตรฐานนี้ยึดหลักการ "ฮาลาลแบบในตัว" (halal built-in) ซึ่งหมายถึงแนวทางที่เป็นระบบในการพัฒนายาฮาลาล โดยเริ่มต้นด้วยวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าโดยฝ่ายบริหาร และผสานรวมข้อกำหนดฮาลาลเข้าเป็นส่วนหนึ่งของระบบการจัดการและควบคุมโดยรวม ซึ่งครอบคลุมทุกด้านของกระบวนการผลิต ตั้งแต่กลยุทธ์หรือการวางแผน การวิจัยและพัฒนา การจัดหาวัตถุดิบ ไปจนถึงการส่งมอบผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ณ จุดจำหน่าย เพื่อให้มั่นใจถึงการปฏิบัติตามข้อกำหนดฮาลาลที่เฉพาะเจาะจง รวมถึงด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ ความปลอดภัย และประสิทธิภาพ พร้อมด้วยสุขอนามัยในการผลิตและการจัดการยาฮาลาลอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานนี้มีพื้นฐานมาจากแหล่งที่มาของหลักศาสนาอิสลามที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างในประเทศต่างๆ ก็ตาม

1. ภาพรวมและขอบเขต

มาตรฐานนี้กำหนดข้อกำหนดพื้นฐานในการผลิตและการขนส่งยาฮาลาล ตามหลักศาสนาอิสลาม

ข้อกำหนดเหล่านี้เป็นข้อกำหนดทั่วไปและมุ่งหมายให้ใช้ได้กับทุกองค์กรที่ผลิตผลิตภัณฑ์ยา ไม่ว่าจะเป็นขนาดและความซับซ้อนใดก็ตาม

ยาฮาลาล (Halal Pharmaceuticals) คือผลิตภัณฑ์ยาที่ประกอบด้วยส่วนผสมที่อนุญาตตามหลักศาสนาอิสลาม ซึ่ง

- ไม่ประกอบด้วยชิ้นส่วนหรือผลิตภัณฑ์จากสัตว์ที่ไม่ฮาลาล (สิ่งต้องห้าม) หรือชิ้นส่วน/ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ที่ไม่ได้เชือดตามหลักศาสนาอิสลาม
- ไม่ประกอบด้วยนิกะฮิส (สิ่งสกปรกตามหลักศาสนาอิสลาม)
- ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพสำหรับการใช้งานของมนุษย์ ตามปริมาณ คุณภาพ และสุขอนามัยที่กำหนด
- ไม่ได้เตรียม ประมวลผล หรือผลิตโดยใช้อุปกรณ์ที่ปนเปื้อนนิกะฮิส
- ไม่ประกอบด้วยชิ้นส่วนของมนุษย์หรืออนุพันธ์ของมนุษย์ที่ไม่ได้รับอนุญาตตามหลักศาสนาอิสลาม

- f. ในระหว่างการเตรียม การแปรรูป การจัดการ การบรรจุ การจัดเก็บ และการจัดจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ยาฮาลาลต้องถูกแยกออกจากผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดข้างต้น หรือที่ถูกประกาศว่าเป็นไม่ฮาลาลและ/หรือนะฎิสโดยหลักศาสนาอิสลาม

2. ข้อกำหนดทั่วไป

สำหรับการผลิตยาฮาลาล ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของมาตรฐานนี้ร่วมกับ แนวทางปฏิบัติที่ดีในการผลิต (Good Manufacturing Practice - GMP) เช่น PIC/S GMP Guidelines และ PIC/S Annexes หรือ GMP Guidelines สำหรับยาสมุนไพรและผลิตภัณฑ์เสริมอาหารตามที่หน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องบังคับใช้

3. แหล่งที่มาของวัสดุ

วัสดุทั้งหมดที่ใช้ในการผลิตยาฮาลาล รวมถึงวัสดุเริ่มต้นและวัสดุบรรจุภัณฑ์ ต้องสอดคล้องกับหลักการฮาลาลและต้องปราศจากนะฎิส วัสดุเหล่านี้อาจมาจากธรรมชาติหรือสังเคราะห์

3.1 วัสดุธรรมชาติ

3.1.1 พืช

พืชและผลิตภัณฑ์จากพืชเป็นฮาลาล ยกเว้นพืชมีพิษและพืชที่ทำให้มีเมามา อย่างไรก็ตาม พืชมีพิษและมีเมามาอาจใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์ได้ หากหน่วยงานที่มีอำนาจอนุมัติ

3.1.2 สัตว์

3.1.2.1 สัตว์ฮาลาล: รวมถึงสัตว์เลี้ยงในบ้าน (เช่น วัว, ควาย, แกะ, แพะ, อูฐ, ไก่, ห่าน, เป็ด, ไก่วง), สัตว์ป่าที่ไม่ใช่สัตว์นักล่า (เช่น กวาง, ละมั่ง), นกที่ไม่ใช่สัตว์นักล่า (เช่น นกพิราบ, นกกระจอก), และตุ๊กแต่นก

3.1.3 สัตว์ที่ไม่ฮาลาล¹ : ข้อควรระวังสูงสุดสำหรับสัตว์ที่ไม่ฮาลาลได้แก่

- หมู, สุนัข และลูกหลานของพวกมัน
- สัตว์ที่ไม่ได้เชือดในนามของอัลลอฮ์
- สัตว์ที่ไม่ได้เชือดตามหลักศาสนาอิสลาม
- ซากสัตว์ (อัล-ไมตะฮ์)
- สัตว์บกที่มีฟันแหลมคมหรืองาที่ใช้ฆ่าเหยื่อหรือป้องกันตัว (เช่น หมี, ช้าง, หมาป่า, สิงโต, เสือ, แมว)
- นกล่าเหยื่อที่มีกรงเล็บแหลมคม (เช่น เหยี่ยว, อินทรี, แร้ง)
- สัตว์รบกวนและสัตว์มีพิษ (เช่น หนู, ตะขาบ, แมงป่อง, งู, ต่อ, แมลงสาบ)
- สัตว์ที่ถือว่าน่ารังเกียจ (เช่น จิ้งจก, หอยทาก, แมลงและตัวอ่อน)
- สัตว์ (รวมถึงนกและแมลง) ที่ถูกห้ามฆ่าในอิสลาม (เช่น นกหัวขวาน, นกฮูก, มด, ผึ้ง)
- ลาและล่อ

¹ ส่วนผสมใดๆ ที่มาจากสัตว์ที่ไม่ฮาลาล ถือว่าไม่ฮาลาล

- k. สัตว์ที่ตายจากการถูกรัดคอ, ถูกสัตว์อื่นกิน, ถูกชน, ตกจากที่สูง, หรือถูกตีจนตาย
- l. สัตว์ฮาลาลที่ถูกเลี้ยงด้วยสารอันตรายหรือไม่เหมาะสมกับธรรมชาติของมัน หรืออาหาร
นั้นถูกอย่างตั้งใจและต่อเนื่อง

3.1.4 สัตว์น้ำ

- a. ปลาที่มีเกล็ดทุกชนิด กุ้ง และไขปลาที่มีเกล็ด รวมถึงผลิตภัณฑ์พลอยได้เป็นฮาลาล(ควรระบุว่าเป็นปลาเกล็ด) ปลาที่ไม่มีเกล็ดและสัตว์น้ำอื่นๆ รวมถึงผลิตภัณฑ์พลอยได้ก็เป็นฮาลาลเช่นกัน (ควรระบุว่าเป็นปลาไม่มีเกล็ดและอื่นๆ)
- b. สัตว์น้ำมีพิษที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพถือว่าไม่ฮาลาล เว้นแต่จะนำสารพิษและสารอันตรายออกแล้ว

3.1.5 สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ

สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำทั้งหมดถือว่า ไม่ฮาลาล

3.1.6 จุลินทรีย์

จุลินทรีย์ (เช่น แบคทีเรีย, เชื้อรา, ยีสต์, ไวรัส) เป็นฮาลาล ยกเว้นชนิดที่มีพิษและ/หรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ จุลินทรีย์ที่ใช้ในการผลิตยาฮาลาลต้องผลิตโดยใช้สารอาหารที่มาจากแหล่งฮาลาล สารสกัดจากยีสต์หรือผลิตภัณฑ์ที่ได้จากยีสต์จะต้องไม่มาจากยีสต์ที่ใช้ในกระบวนการผลิตเบียร์

3.1.7 สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม (GMO)

ยาที่มีผลิตภัณฑ์และ/หรือผลพลอยได้จาก GMOs หรือส่วนผสมที่ผลิตโดยการใช้หรือการจัดการสารพันธุกรรมของสัตว์และพืชที่ไม่ฮาลาลตามหลักศาสนาอิสลาม ถือว่า ไม่ฮาลาล

3.1.8 เลือดและวัสดุจากมนุษย์หรือสัตว์

เลือดทุกชนิดและผลิตภัณฑ์พลอยได้ถือว่าไม่ฮาลาล ของเหลวและวัตถุที่ขับออกจากช่องเปิดของมนุษย์หรือสัตว์ (เช่น ปัสสาวะ, รก, อุจจาระ, อาเจียน, หนอง, อสุจิ, ไข่) ถือว่า ไม่ฮาลาล ขึ้นส่วนใดๆ ของมนุษย์ ไม่ฮาลาลสำหรับการบริโภค

3.1.9 สารเคมีธรรมชาติ

สารเคมีธรรมชาติทั้งหมดเป็นฮาลาล ยกเว้นที่ถูกห้ามโดยหน่วยงานที่มีอำนาจและหลักศาสนาอิสลาม

3.2 วัสดุสังเคราะห์

วัสดุสังเคราะห์ทั้งหมดที่ได้จากการสังเคราะห์ทางเคมี การสังเคราะห์ทั้งหมด การสังเคราะห์กึ่งสังเคราะห์ และการสังเคราะห์ทางชีวภาพเป็นฮาลาล ยกเว้นที่ถูกห้ามโดยหน่วยงานที่มีอำนาจและหลักศาสนาอิสลาม

4. สถานที่ผลิต กระบวนการ และการจัดการ

- 4.1 สถานที่ผลิตต้องตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ ไม่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนจากวัสดุหรือผลิตภัณฑ์ที่ไม่ฮาลาลและ/หรือฮะนุส²
- 4.2 การแปรรูปยาต้องทำโดยบุคลากรที่ไม่ได้ถูกมอบหมายในพื้นที่แปรรูปยาที่ไม่ฮาลาลและ/หรือฮะนุส หากมีการเปลี่ยนจากการผลิตที่ไม่ฮาลาลมาเป็นการผลิตฮาลาล บุคลากรจะต้องปฏิบัติตามการล้างและทำความสะอาดตามหลักศาสนาอิสลาม รวมถึงกฎสุขอนามัย
- 4.3 พื้นที่/สิ่งอำนวยความสะดวกในการผลิตและอุปกรณ์ที่เคยใช้หรือสัมผัสกับฮะนุส ควรล้างและทำความสะอาดตามหลักศาสนาอิสลาม (ดูภาคผนวก A สำหรับวิธีการทำความสะอาด)
- 4.4 การผลิตและการจัดการยาฮาลาลต้องเป็นไปตามข้อกำหนดดังนี้
 - a. วัสดุทั้งหมดต้องถูกกำหนดอย่างชัดเจนพร้อมหลักฐานการปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลาม
 - b. ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกและทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติตามฮาลาล เช่น บุคลากรที่มีคุณสมบัติ, สถานที่เพียงพอ, อุปกรณ์และสายการผลิตเฉพาะ, วัสดุ ภาชนะ และฉลากที่ได้รับอนุมัติ, ขั้นตอนและคำแนะนำที่ได้รับอนุมัติ
 - c. ต้องมีการบันทึกทั้งหมดอย่างถูกต้องเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับ
 - d. การจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ต้องลดความเสี่ยงต่อความสมบูรณ์ของฮาลาล
 - e. ต้องมีระบบเรียกคืนผลิตภัณฑ์จากตลาด
 - f. ขอร้องเรียนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ในตลาดต้องได้รับการตรวจสอบ และสาเหตุของการไม่ปฏิบัติตามฮาลาลต้องถูกสอบสวน เพื่อป้องกันการเกิดซ้ำ

5. อุปกรณ์และสายการผลิต

- 5.1 ส่วนใดๆ ของอุปกรณ์และสายการผลิตที่สัมผัสกับวัสดุยาที่ใช้ในการแปรรูปยาฮาลาล จะต้องไม่ทำจากหรือมีวัสดุใดๆ ที่ถูกประกาศว่าไม่ฮาลาลและ/หรือฮะนุสตามหลักศาสนาอิสลาม และจะต้องใช้สำหรับยาฮาลาลเท่านั้น³
- 5.2 ในกรณีที่มีการเปลี่ยนสายการผลิตที่ปนเปื้อนผลิตภัณฑ์ที่ไม่ฮาลาลและ/หรือฮะนุส มาเป็นสายการผลิตฮาลาล อุปกรณ์ควรได้รับการล้างและทำความสะอาดตามหลักศาสนาอิสลาม
- 5.3 ไม่อนุญาตให้เปลี่ยนสายการผลิตกลับไปเป็นแบบไม่ฮาลาลและ/หรือฮะนุสซ้ำๆ เมื่อมีการเปลี่ยนแล้วสายการผลิตนั้นจะต้องใช้สำหรับยาฮาลาลเท่านั้น
- 5.4 น้ำมันที่ใช้ในการบำรุงรักษาอุปกรณ์ที่สัมผัสกับยาจะต้องเป็นน้ำมันเกรดอาหารและต้องไม่มีส่วนผสมที่ไม่ฮาลาลและ/หรือฮะนุส

² สถานที่ผลิตควรแยกและห่างจากกิจกรรมการเลี้ยงหมู สุนัข และสัตว์อื่นๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนผ่านทางอากาศ น้ำระบบบำบัดน้ำเสีย บุคลากร และอุปกรณ์

³ อนุญาตให้ใช้อุปกรณ์และสายการผลิตร่วมกันได้ หากผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ไม่มีวัสดุที่ไม่ฮาลาลและ/หรือฮะนุส

6. การจัดเก็บและการขนส่ง

- 6.1 ยาฮาลาลทั้งหมดจะต้องถูกจัดเก็บและขนส่งอย่างเหมาะสมเพื่อ หลีกเลี่ยงการปนเปื้อนข้ามกับวัสดุ/ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ฮาลาลและ/หรือเนอญิส
- 6.2 ยานพาหนะที่ใช้ขนส่งควรสอดคล้องกับธรรมชาติของผลิตภัณฑ์และปฏิบัติตามกฎสุขอนามัย

7. สุขอนามัย สุขาภิบาล และความปลอดภัย

- 7.1 ยาฮาลาลจะต้องถูกเตรียม แปรรูป บรรจุ ขนส่ง และจัดเก็บในลักษณะที่สอดคล้องกับข้อกำหนดด้านสุขอนามัยของมาตรฐานระดับชาติหรือนานาชาติที่เกี่ยวข้อง
- 7.2 สารเคมีและวัสดุที่ใช้ในงานสุขอนามัยและสุขาภิบาลจะต้องเหมาะสมสำหรับการใช้ในภาคยาฮาลาล
- 7.3 สุขอนามัยส่วนบุคคลอย่างเคร่งครัดเป็นข้อกำหนดสำคัญสำหรับฮาลาล

8. การบริหารจัดการฮาลาล

- 8.1 ระบบคุณภาพยาฮาลาล: องค์กรต้องมั่นใจว่ายาฮาลาลถูกผลิตตามข้อกำหนดฮาลาลในมาตรฐานนี้
- 8.2 ความรับผิดชอบของผู้บริหาร
 - 8.2.1 ผู้บริหารสูงสุดจะต้องแต่งตั้งบุคลากรมุสลิมและ/หรือจัดตั้ง คณะกรรมการฮาลาลภายในองค์กรซึ่งมีบุคลากรมุสลิมเป็นหัวหน้า เพื่อให้มั่นใจถึงประสิทธิภาพในการนำระบบการจัดการฮาลาลไปใช้
 - 8.2.2 ผู้บริหารต้องจัดให้มีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักการฮาลาลและการนำไปใช้
 - 8.2.3 ผู้บริหารต้องจัดหาทรัพยากรที่เพียงพอ (เช่น กำลังคน, สถานที่, การเงิน, โครงสร้างพื้นฐาน) เพื่อการนำระบบการจัดการฮาลาลไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ จุดควบคุมฮาลาลหลักคือ แหล่งที่มาของวัสดุ, อุปกรณ์ และสารอนุภาคที่สัมผัสโดยตรงกับผลิตภัณฑ์
 - 8.2.4 ผู้บริหารต้องมั่นใจว่ากิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการจัดการยาฮาลาลถูกบันทึกไว้อย่างถูกต้อง เพื่อการตรวจสอบย้อนกลับ
- 8.3 ระบบการจัดการฮาลาล
 - 8.3.1 ระบบการจัดการฮาลาลต้องเหมาะสมสำหรับการผลิตยาฮาลาล โดยยาต้องได้รับการออกแบบและพัฒนาให้สอดคล้องกับข้อกำหนดฮาลาลและ GMP
 - 8.3.2 การดำเนินการผลิตและการควบคุมต้องเป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ชัดเจนและสอดคล้องกับหลักการฮาลาล
 - 8.3.3 สายการแปรรูปจะต้องใช้สำหรับยาฮาลาลเท่านั้น
 - 8.3.4 ระบบการจัดการฮาลาลต้องมีเอกสารประกอบ รวมถึงหลักฐานแหล่งที่มาของวัสดุ ซึ่งต้องได้รับการอนุมัติ ลงนาม และลงวันที่โดยคณะกรรมการฮาลาลภายใน เอกสารที่จำเป็นสำหรับวัสดุควรรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียง
 - a.ใบรับรองฮาลาลจากหน่วยงานรับรองที่ได้รับการรับรอง/รับรอง

b. เอกสารข้อมูลผลิตภัณฑ์ที่มีคำอธิบายที่สมบูรณ์เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดของวัสดุและวิธีการแปรรูป

c. สูตรการผลิตและคำแนะนำในการแปรรูป

8.4 การตรวจสอบภายใน (Internal Audit): องค์กรต้องดำเนินการตรวจสอบภายในตามช่วงเวลาที่กำหนด เพื่อประเมินประสิทธิผลของระบบการจัดการฮาลาล

8.5 การควบคุมคุณภาพฮาลาล: ต้องมั่นใจว่าวัสดุทั้งหมดที่ใช้ในการผลิตและห้องปฏิบัติการเป็นไปตามข้อกำหนดฮาลาล การจัดซื้อ จัดการ และจัดหา สารเคมี สารทดสอบ อุปกรณ์ และรายการอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับการสุ่มตัวอย่างและทดสอบ จะต้องไม่มาจากแหล่งที่ถูกประกาศว่าไม่ฮาลาลและ/หรือนะฎิส

9. การระบุและสอบย้อนกลับ

9.1 องค์กรต้องจัดตั้งและใช้ระบบการสอบย้อนกลับที่ช่วยให้สามารถระบุชุดผลิตภัณฑ์และความสัมพันธ์กับชุดวัตถุดิบ บันทึกการแปรรูป และบันทึกการจัดส่งได้

9.2 สถานะฮาลาลต้องถูกระบุสำหรับการตรวจสอบและการวัด

9.3 บันทึกการสอบย้อนกลับของแต่ละชุดการผลิตต้องรวมถึง บันทึกการทำความสะอาดอุปกรณ์และพื้นที่การแปรรูปที่ใช้ในการผลิตชุดนั้น

10. การนำเสนอออกสู่ตลาด

10.1 ทั่วไป

รูปแบบของบรรจุภัณฑ์ เนื้อหาของฉลากและการโฆษณา (ข้อความ รูปภาพ และภาพประกอบ) ของยา จะต้องไม่ขัดแย้งกับจริยธรรมอิสลาม การกล่าวอ้างสำหรับยาจะต้องไม่เป็นเท็จ ทำให้เข้าใจผิด หรือหลอกลวง

10.2 บรรจุภัณฑ์และการติดฉลาก

10.2.1 วัสดุบรรจุภัณฑ์

ต้องไม่ทำจากวัสดุที่ไม่ฮาลาลและ/หรือนะฎิส ต้องไม่ถูกเตรียม ประมวลผล หรือผลิตโดยใช้อุปกรณ์ที่ปนเปื้อนวัสดุที่ไม่ฮาลาล วัสดุที่สัมผัสกับยาต้องเป็นเกรดอาหารหรือเกรดยา และต้องไม่มีวัสดุที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์และไม่ฮาลาล

10.2.2 การบรรจุ

ต้องดำเนินการในลักษณะที่สะอาดและถูกสุขอนามัย การออกแบบบรรจุภัณฑ์ สัญลักษณ์ โลโก้ ชื่อ และรูปภาพ ต้องไม่ทำให้เข้าใจผิดและ/หรือขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลาม

10.2.3 การติดฉลาก

ยาฮาลาลทั้งหมดจะต้องติดฉลากอย่างเหมาะสมเพื่อให้สามารถระบุและแยกแยะออกจากผลิตภัณฑ์ที่ไม่ฮาลาลและ/หรือนะฎิสได้ หากมีการใช้เครื่องหมายฮาลาล ต้องระบุหน่วยงานที่ออกและหมายเลขใบรับรองบนบรรจุภัณฑ์

11. ข้อกำหนดทางกฎหมาย

ผลิตภัณฑ์จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องที่บังคับใช้ในประเทศ นอกเหนือจากข้อกำหนดของมาตรฐานนี้

ภาคผนวก A

(ข้อมูล)

วิธีการทำความสะอาดตามหลักศาสนาอิสลาม (การชำระนะญิส)

ในการชำระนะญิส (ทั้งที่มองเห็นได้และมองไม่เห็น)

- จำเป็นต้องล้างเจ็ดครั้ง โดย หนึ่งในนั้นจะต้องเป็นน้ำผสมกับดิน
- การล้างครั้งแรกจะต้องล้างนะญิสออกให้หมด แม้จะต้องล้างหลายครั้งก็ตาม
- ปริมาณดินที่ใช้ให้เพียงพอที่จะทำให้เกิดสารแขวนลอย
- อนุญาตให้ใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีดินได้

เงื่อนไชของดิน

- ต้องปราศจากนะญิส และไม่ใช่ดินมุสตะฮัมมัล (ดินที่เคยใช้ทำตะยัมมัม) ยกเว้นหลังจากถูกฝนตกหนัก

เงื่อนไชของน้ำ

- ต้องเป็นน้ำดื่มได้, ไม่เป็นน้ำนิ่ง, ไม่ใช่ น้ำมุสตะฮัมมัล, และปราศจากนะญิส